

SIKLÓS JÁNOS:

Olasz földön jártam

Helyesebb lett volna úgy címezni, hogy mit tanulnak a jövőben az olasz gyerekek? Mert ez most az olasz kulturális életben központi helyet kapott. Azt már minden jelentősebb tényező — a monopoltörke, sőt az egyház is — elismeri, hogy a tanügyet az élet követelményeihez kell igazítani. Másrészt szövege Olaszországban is végre kell hajtani az iskolareformot.

A monopoltörke az utóbbi évtizedben nagy technikai, műszaki fejlődést produkált az iparban, s a technika alkalmazása képzetesebb szakembereket kíván: tehát a reformot csakis ebben az értelemben tartja szükségesnek a tökéletesítés. Az egyházat képviselő kereszténydemokraták a klérus igényeit is szeretnék érvényesíteni az iskolai ügyek megoldásánál. Amint látható, nem a nemzet műveltebbi tétele az egyetlen cél az olasz iskolai alapításának megújításában.

A kommunista párt álláspontja világos: demokratikus iskolarendszert követel.

Minden olasz gyerek számára tegyük lehetővé és kötelezővé a nyolc osztály elvégzését — ez a kommunista párt reformkövetelésének egyik sarkalatos pontja. Az országban igen nagy az analfabétizmus, különösen a déli részen és Sziciliában. A hivatalos statisztika szerint 1951-ben voltak olyan vidékek, ahol 50–60 százalékos volt az írástudatlanok száma. A korábbi években olyan iskolatípus működött, amely már előre termelte az analfabétizmust. Ezen a helyzeten változtattak, de van néhány tartomány, ahol még mindig nagy gond az írástudatlanság.

Egy másik alapkérdés, az osztálykülönbségek megszüntetése az első nyolc osztályban, vagyis az öt alsó és három felső osztályban. Az osztálykülönbségek megszüntetésének erőteljes követelését a következő példából lehet jól megérteni.

A felsőbb három osztályt három helyen — helyesebben három módon lehet elvégezni.

1. Az egyik típus a középiskolára készíti elő a tanulót, humán képzést nyújt. Ide járnak a felső rétegek gyermekei.

2. A másik típus az úgynevezett munkaiskola. Itt már az ipari szakma alapelveit tanulják és ide járnak a munkások, városi kisiparosok gyermekei. Innét nem lehet már tovább menni.

3. A harmadik típus az elemi, falusi iskola, amely rendkívül elmaradott képet mutat az első típusokkal összehasonlítva. Gyakorlatilag a falusi gyerek a negyedik és ötödik osztály elvégzése után kimarad az iskolából.

Az egységes nyolc osztály megteremtéséért folyik a küzdelem, s ebben az osztálymunkakülönböztetésnek ne legyen helye, minden tanuló végezze el — szüntessék meg a szociális kategóriákat, antidemokratikus és antiszociális tényezőket.

A nyolc osztály után — a kommunista párt által javasolt megoldás szerint — lehet tovább tanulni: humán-reál tagozaton (ez a gimnázium, öt éves), tanítóképzőben (4 éves) és technikumban (5 éves).

A gimnáziumból mehetett a tanuló bárhová, de a tanítóképzőből és a technikumból már nem volt meg a továbbtanulási lehetőség. Most az 1962/63-as tanévtől — korlátozott számban — mehetnek tovább a két utóbbi középiskola típusból is. Figyelmet érdemel, hogy az alkotmány szerint ugyan

Mit tanulnak a gyerekek?

mindenki tanulhat, de a gyakorlatban a szociális megkülönböztetés olyan nagy, hogy az egyetemeken csak két százalék a munkásszármazásúak aránya.

Az olasz iskolapolitikában számolni kell azzal, hogy az egyház nagyon sok iskolával rendelkezik — alsó és középsiskolával —, sőt Milánóban egyetemmel is. Erre a követelés, hogy az oktatásnak állami, polgári jellegű biztosítson a kormányzat, mert az iskolázottság állami feladat. Ez a követelés nem zárja ki, hogy magánfelek — tehát az egyház is — iskolát állítsanak, de az állam építsen minél több, jól felszerelt iskolát. A kommunista párt széles körű politikai tevékenységének az eredménye, hogy a burzsoa társadalom történetében az iskolai ügy először szerepel magasabb összeggel az állami költségvetésben, mint a hadügy.

Most már tartalmi kérdésekre terelődik a reformvita. A tökéletesítés olyan munkára van szüksége, aki jól érti a technikát, de nem rendelkezik megalapozott társadalmi ismeretekkel, közbömbös az élet szociológiai jelenségei iránt, tájékozatlan a természettudományokban. Ennek az elvnek megfelelően olyan iskolatípus megformálása volna „ideális” a monopolistáknak, melyben heti egy óra matematika és egy óra hittan mellett a többi időt az üzemi technika töltene ki. Vagyis kettéválasztani az iskolát: praktikus és tudományosság. Technikai képzés, másutt meg csak tudományos kérdés. Korábban az iskolából kikerült gyermekek nem értették a modern technikát, most meg a technikán kívül ne értsenek semmit az életből.

Ebbe az elképzelésbe nem nyugodhat bele az olyan párt, amelyik felelős az olasz nép jövőjéért. Olyan széles látókörű művelt, jól iskolázott munkásokra van szüksége az olasz társadalomnak, akik nemcsak a technikát, de a társadalomtudományt is ismerik. Hogy végül is hogyan alakul ki a helyzet, azt most megmondani nem lehet.

Egy következő lényeges kérdés a pedagógusok élet-szemlélete és politikai magatartása. Vagyis milyen a pedagógus, mert a reformot egy kicsit saját képére és hasonlatosságára alapítja a gyakorlatban. Az nemcsak nálunk érvényes, hogy az iskolareform megvalósításának központi alakja a tanító és a tanár, ez legalább ilyen mértékben és fontossággal érvényes Olaszországban is.

Ott az egyházi iskolákban tömegesen dolgoznak fiatal tanítók, akik az iskola elvégzése után szerződést kapnak, melyet évente megújítanak, de ha az egyházi iskola vezetőségének úgy tetszik, nem hosszabbítják meg a szerződést. Ez egy kicsit az egyházi iskola vezetésétől függ, de elsősorban a tanítótól, illetve a tanártól. A követelményeknek megfelelő szellemben nevelje a gyerekeket az egyházi iskolában, vagy nem. Egy groteszk példával érzékeltetem. Az első osztályban azt tanítják a szélről, hogy az angyalkák szárnycsattogása okozza a szelet. Ha a tanító elmeséli a levegőmozgás törvényét és ebből vezeti le a szél keletkezését — esetleg nem hosszabbítja meg egyházi iskolában a szerződését.

Hétéves működés után kap — ha kap — állami ki-nevezést a tanító. Hétéves szolgálata után illetménye valamivel alatta marad a mi tanítóink és tanáraink illetményének, de a megélhetési körülmények ott nehezebbek, különösen az élelmezés és ruházódás, de elsősorban a közszolgáltatás. — Ezért másodállást kell vállalnia. Másodállásával már egész nap elfoglalt és nem ér rá társadalmi, politikai művelődésre. Különböző érdekvédelmi szervezetek tömörülnek — de ebből is van vagy húszféle —, hogy anyagi érdekeiket képviseltesse. Az utóbbi időben valamit javult anyagi helyzetük, de fontosságuknak, intellektuális végzettségüknek megfelelő dotációt nem kapnak ma sem, s ennél fogva érthető, hogy elsősorban a megélhetés foglalkoztatja őket és nem a társadalomtudomány problémája, a világnézeti és politikai harcok alakulása. Az anyagi helyzetükön való javítás nagymértékben összefügg érdeklődésük felkeltésével és irányításával az olasz társadalmi, politikai élet alakulása iránt.

A bonyolult társadalmi és gazdasági viszonyok között folyó reformvita és megvalósuló reform kulcskérdése: milyen nemzedéket nevel az olasz iskola? Milyen felfogású, gondolkodású, műveltségű lesz a következő generáció. A kommunista párt nagy érdeklődése és munkája a reform egészséges vonalának kialakításában minden bizonnyal eredményre vezet. Sikerül legjobb megoldást kialakítani, de végül is a reform tartalma a gyakorlati végrehajtás során realizálódik így vagy úgy. Majd a gyakorlatban dől el, hogy kinek mennyit használ az iskolareform. Leszűkül-e csak tökéletesítés szolgálata, egyházi nézetek érvényesülésére, vagy az olasz nemzet összérdekeit szolgáló demokratikus iskolareform valósul meg a gyakorlatban.

Ha sikerül a tanítók és tanárok érdeklődését felkelteni a reform kérdéseiről, akkor az általános emberi haladás érdekében szolgálata alkalmasság reform való-sul meg az olasz iskolarendszerben.

Következik:
ELMARAD A TENGER.

SILVIU GEORGESCU

ERKÉLYJELENET

A jelenet két lakóház között történt. Csodálatos, szíves, kiáltások és egy csikó madárjárásztó rikoltózt az „E”-épület erkélyéről.

— Na és ha elvette?... Nicusor, add vissza a játékaikat! Add vissza a puskáját is... Ugy! Most pedig kenj le neki egyet!... Hadd tanuljon tisztességet a taknyos. Mert mindig ő szalad utánad... Nem hallod? Adj neki egy frászt!... Nem követ, Nicusor! Az nem illik! Lábbal, édesapám!... Ugy! Most pedig buktasd el... Halló, ide figyeljen maga szemüveges! Minek avatkozik bele? Törődjek a maga dolgával! Felöltött ember léte-re beleavatkozik a gyermekek dolgába... Szorítsd meg a gigáját! A gigáját, anygkám, úgy! Úsd!... Nem a bacsit, Nicusor! Hagyj neki békét, mert szemüveges!... Hogyan?... Jól tette! Megmondtam, hogy hagyja békén. Mert ideges... Nem értem? Hogyan? Na és ha üti? Talán rokona magának?... Hogyan?... Ki?... Ez a nyavalyás a maga gyereke?... Mondja meg egyszer! Mondja meg egyszer, hadd

Csöppstatisztika

A tapasztalat azt mutatja, hogy nem becsüljük meg a vízcseppet. Igaz, egy csepp nem oltja szomjunkt, de az már meggondolandó, hogy naponta három liter vizet pazarol el egy-egy hibás csap a konyhában, vagy a fürdőszobában. Senki sem tenné szővá, ha csak egy lakásban élne a figyelmetlen emberek. A rosszul záródó csapok azonban évente ötszáz-ezer köbméter vizet „úsztatnak” el hiába az országban. Ez a mennyiség két Népstadiont is majdnem színültig töltene. Háromszázötvenezer évig kellene élni annak az embernek, aki ezt a töménytelen adatot egyedül akar-ná meginni.

Filmhírek

a nagyvilágból

Léonide Moguy (a Holnap már késő című sikeres film alkotója) új filmjének címe: Az emberek is élni akarnak. Eszmei mondanivalója nem: küzdelem a tömegpusztító fegyverek előállítására ellen. Egyetlen hibája a filmnek a sok ponyvaregény ízű részlet.

A moszkvai népszerű tudományos filmek stúdiójában filmet készítenek 1812-es év címmel a borodínói csata 150. évfordulója tiszteletére. A film a moszkvát és leningrádot, valamint a más városok képtáráiban található festményekeket mutat be, amelyek a Napoleon elleni háborúból merítik témájukat.

A közeljövőben első ízben rendez filmet Betsy Blair, a Marty és a Főutca című világhírű filmek főszereplője.

Luchino Visconti, a Rocco és fiúrei rendezője Palermóban forgatja Lampedusa, a Párdúc című regényének filmváltozatát. Itt, Sziciliában rekonstruálták Salinas herceg kastélyát, itt zajlik ennek a múlt századbeli arisztokrata családnak az élete. A rendezőt megragadta az intelligens regény világhírűsége és a „filmszerűsége”. Burt Lancaster személyesíti meg Salinas herceget, a „Párdúc”, aki Garibaldi lelkesítő eszméinek hatására lassanként elveszíti féltelmét. Alain Delon Tancredi-et, a herceg unokaöccsét játssza, míg Claudia Cardinale egy szép polgárlány lesz, akibe Tancredi beleszeret. A film többi szereplői: Rina Morelli, Lucilla Morlacchi, Paolo Stoppa és Romolo Valli.

A Telerama című lap körkérdesére adott válaszok szerint a legkedveltebb francia filmszínészek: Jean-Paul

KÖNYVESPOLC

AZ ALFÖLDI NYOMDA DOLGOZÓINAK BIBLIOFIL SOROZATA

Nem mindennapi vállalkozásról kell számot adnunk: a debreceni Alföldi Nyomda dolgozóinak a munkájuk szeretetéről, a könyvesvilág művészi szintű mesterességéről valló bibliofil kiadványokról. Ezeket a kicsiny könyvcskéket, melyek eljutottak már Párizsba is, s elnyerték a hazai Könyvművészeti Bizottság oklevelét, négy év óta teremtik, alkotják a nyomdászok társadal-

mi munkában, nyesedék papíron, a maguk gyönyörűségére, mások gyönyörködtetésére, s adják ingyen — pénz semmikepp sem fogadnak el! — a szép könyvbarátainak. Van egy lelkes vezetőjük, Székely János, többnyire az ő szorgalmas gyűjtései kerülnek kiadásra: gyűjtemények, antológiák. Eddig hat kis kötet látott napvilágot: *Ódák a betűről* (Magyar költők — a könyvről), *Késői siratók* (Magyar költők — édesanyjukról), *Imák a gyermekért* (Magyar költők — gyermekekéről), *Levelek a hitveshez* (Magyar költők — asszonyokról), *Könyvek között* I–II. (Gondolatok könyvről, nyomdászatról).

Mit lehetne még róluk mondani? Csak azt, amit Illyés Gyula írt nekik, megköszönve első kötetüket: „En vagyok büszke, hogy Magyarországon ilyen nyomdászok, a szép munkának ilyen hívei vannak”.

Bár csak példájuk követésére biztatná a mieinket is. Könyves László

Egymillió-négyszázezer kötet könyv

A kereskedelmi szervezet, a könyvtérjesztő vállalatok ezekben a napokban összesítették a könyvhét végeleges adatait. A forgalom az idei ünnepi könyvseregszemlén meghaladta a 23 millió forintot. Egy hét alatt Magyarországon több mint egymillió-négyszázezer könyvet vásároltak.

Rádióműsor

Csütörtök

KOSSUTH-RÁDIO

4,26 Rákóczi-induló, 4,30 Hírek, 4,40–7,59 Vidáman — frissen! Közben: 3,00 Faluradio, 5,30 Hírek, 6,20 Nehány perc tudomány, 6,59 Időjelzés, 7,00 Hírek, 7,10 Új könyvek, 7,30 Műsornaptár, 7,59 Időjelzés, 8,00 Műsorismertetés, 8,10 Népek zenéje, 8,55 Edes anyanyelvünk, 9,00 Csirgán úr szomszédai, Rádiójáték, 10,00 Hírek, 10,10 Napirend, 10,15 Lortzing és Meyerbeer operából, 11,00 Bolgónk önéletrajza, 11,25 Könyvzene nagymamának, 12,00 Déli harangszó, 12,15 Tánccene, 13,00 Kelj fel, János! Gyermekversek, 13,10 Egy falu — egy nótá, 14,15 Két kongresszus között, III, 14,25 Zenekari muzsika, 15,00 Hírek, közlemények, 15,08 Időjárásjelzés, 15,10 A Világjárású Találkozó dalai-ból, 15,30 Szív küldi, 15,55 Mű-

sorismertetés, 17,00 Hírek, 17,10 Moszkvai tudósítónk jegyzete, 17,20 Faragó András énekei, 17,45 Lányok, asszonyok, 18,00 Tánccene, 18,40 Tűz, Egyed, 19,00 Szabó Ferenc: Felszabadult melódiák, 19,20 Követítés a győri Kisfaludy Színházról: A művésznő és hódoló, Vigjáték, A szünetben: 19,54 Jó éjszakát, gyerekek! 20,00 Esti krónika, 20,20–20,35 Az Atlanti-óceántól a Csendes-óceánig, 22 óra Hírek, 22,15 Mai emberek, 22,25 Galoppverseny-eredmények, 22,30 Könyvzene, 22,55 Örökké élni, Vers, 23,00 Vonósnégyes hangverseny, 23,30 Operatészletek, Közben: 24,00–0,10 Hírek, 0,30 Himnusz.

PETŐFI-RÁDIO
5,00 Reggeli zene, 6,00 Hírek, 6,25 Műsornaptár, 6,30 Torna, 8 óra–8,10 Hírek, 14,00 Időjárás- és vízállásjelzés, 14,15 Tánccene, 14,50 A külföldi sajtó hábjáról, 15,00 Dunajevszkij operettjeiből, 15,30 Hegedűművek, 16,00 Hírek, 16,05 Vajdás, Regényismertetés, 16,35 Kórusművek, 16,50 A magyarországi szakszervezeti mozgalom kezdete, 17,00 Daltanulók, 17,20 Miért szép? 17,35 Osztály és német muzsika, 18,00 Hírek, 18 óra 05 Heti hangverseny, 19,00 Hírek, 19,10 Csúsforgalom, 19,20 A zene világa, 19,25 Előszólvát, muzsikával, Közben: 21,00 Hírek, 23 óra Hírek, 23,15 Műsorzás.

Televízióműsor

15,25 Moszkvai úttörőmozak, Követítés úttörőkedvességeiről, 17,45 Kiosnyok műsora, Hangya Nándi világa megy, 18,20 Találkozás a Balatonnál, Követítés a sífókai bányászudulóról, 19,00 A jövő hét műsora, Műsorismertetés, 19,05 Telesport, 19,30 TV-Híradó, 19,45 A Magyar Híradó műsora, 19,55 Indian történet, Magyar kisfilm, 20,10 Bächer Mihály zongorázik, Kovács Dénes hegedül, 20,30 Cserhalmi: Cédula a telefonkönyvben, TV-film, ismétlés, (16 éven felülieknek), 21,30 Leszerelés és beke-világkongresszus Moszkvában, Filmösszeállítás, 22,00 Hírek, TV-Híradó ismétlés.

Ertestűtjük a város lakosságát, hogy a hó 16-tól a Hattyastelepi Gyárat bekötő úton, annak a holt Tisza-ágát keresztező szakaszán

felültezés mellett mélyépítési munkát végzünk.
Kérjük a járművezetőket és gyalogosokat a közlekedési szabályok fokozott betartására. Szegedi Vízművek. S. 40944

Még hogy nem tört be!... Bizony hogy betört ablakok és... Mit beszél! Hogy még mást is csinált? Gyur-mával tömte be a bejáratát, kulcslyukat? Maga?... Hogyan?... Hát akkor ki?... Ki?... Az én Nicusorom? Házfelügyelő elvtárs, hogy enged meg magának ilyen-mit? Az én gyerekeim... Ezt nem tűröm... Mit csinált? A szemétegetőt?... Kismacs-kákat rakott a szemétegető-be?... Le-he-tet-ten!... Angyalkám! Ugye hazudik a házfelügyelő bácsi?... Miért siraz? Ilyen semmiséget?... Nicusor! Tessék, most még meg is rikátja az én kis okosomat! Mondjon neki valamit... Vigasztalja meg!... Gyurkám, nem hallja?... Miért ne kiabálnék! Miért ne emelném fel a hangomat!... Sőt, még meg is... Apucival csillagom! Ne felel-selj apucinak!... Szídd össze szépen a házfelügyelő bácsit... Ugy! A szemüveges bácsit is!... Nyútsd a nyelvedet is! Ne rám, kis cibém! A házfelügyelő bácsira!... Nem látod, hogy nincs kívül vitatkozni? (Zalányi Sándor fordítása)